

A 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendeletben foglaltak alapján

Javaslat a

Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum

***települési/tájegységi/ágazati¹
értéktárba történő felvételéhez***

Készítette:

Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum

Győr, 2024. február 21.

¹ Kérjük, húzza alá a megfelelőt.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Székely Zoltán

Levelezési cím:

Telefonszám:

E-mail cím:

3. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:²:

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ <u>kulturális örökség</u>	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus és vendéglátás	

a szakterületi besorolás indokolása:

helyi és vármegyei történeti, néprajzi, képzőművészeti, iparművészeti, régészeti, építészeti, irodalom-, színház- és zenetörténeti értékek gyűjtőhelye

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

igen
amely nemzetiség:³

nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Igazgatóság: Liszt Ferenc u. 11.

Múzeum kiállítóhelyei:

Borsos Miklós Állandó Kiállítás – Püspöki Udvarbíróház (9022 Győr, Apor Vilmos püspök tere 2.)

Radnai-gyűjtemény Állandó Kiállítás – Esterházy-palota (9021 Győr, Király u. 17.)

Váczy Péter Gyűjtemény – Magyar Ispita (9022 Győr, Nefelejcsköz 3.)

Kovács Margit Állandó Kiállítás – Kreszta-ház (9022 Győr, Apáca u. 1.)

² Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

³ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

Patkó Imre Gyűjtemény – Vastuskós-ház (9021 Győr, Széchenyi tér 4.)

Cserépkályha-történeti Kiállítás – Fruhmann-ház (9022 Győr, Kiss János u. 29.)

Várkazamata – Kőtár (9022 Győr, Bécsi kapu tér 22.)

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési
- tájegységi
- ágazati

amely értéktár neve: Győri Értéktár

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

A Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum a Xántus János Múzeum és a Városi Művészeti Múzeum egyesülésével egy gazdag anyaggal, a Dunántúl egyik legrégebbi intézményeként 7 kiállítóhellyel működő megyei hatókörű városi múzeumként működik 2013. február elseje óta. Megalakulása azonban sokkal korábbra nyúlik vissza. A névadó, Rómer Flóris (1815–1889) bencés tanár fogalmazta meg először Győrben egy múzeum létrehozásának gondolatát, valamint felhívásban kérte a helyi lakosokat, hogy vigyék be a bencés gimnáziumba otthon őrzött régiségeiket. Miután a tárgyak elkezdtek összegyűlni, a bencés gyűjteményt 1860. május 30-án a nagyközönség számára is megtekinthetővé tették. Rómer ezután nem sokkal azonban elhagyta Győrt, azonban néhány múzeumórnek (Méry Etel, Börzsönyi Arnold, Kalmár Gusztáv) köszönhetően nemcsak újabb tárgyak kerültek be a gyűjteménybe, hanem maguk is gyűjtötték azokat – főként – ásatások révén. Az anyag rendszerezéséhez, tudományos katalogizálásához, feldolgozásához elsőként Lovas Elemér (1889–1949) fogott hozzá. Lovas szószólója lett annak is, hogy a Rómer Flórisról elnevezett gyűjteményt városi múzeummá szervezzék át, és oldják meg a szűkös helykörülményeket. Az 1935-ben felépített Városi Kultúrház emelete jó lehetőségnek bizonyult arra, hogy a leendő múzeumot ott helyezték el. De mivel a bencés renddel nem sikerült megegyezni, ezért az emeleti részt kiállítási célokra rendezték be. Ott mutatták be a városi tulajdonú képeket, megnyitva 1938-ban a Képtárat. Ez az év a múzeum története szempontjából is nagy fontossággal bírt, ugyanis a törvényhatósági közgyűlés határozatot hozott Városi Múzeum létesítéséről, mely feladattal Jenei Ferenc főlevéltárost (1905–1971) és Valló István (1892–1964) polgármester-helyettest bízták meg. Ekkor a múzeum törzsanyaga a város saját gyűjteményére épült. Ezt egészítették ki a Városi Közkönyvtárban őrzött grafikákkal, alaprajzokkal, várostérképpel és fotográfiákkal. De számos anyag került át a Városi Levéltárból, vagy éppen a városházáról is. Ezt a gyűjteményt azonban még nem állandó kiállításon mutatták be, hanem időszakos kiállításokon.

1949-ben, mikor a bencés gyűjtemény állami tulajdonba került, a két múzeum anyaga egyesült, és a Széchenyi-téren álló egykori főapáti palotába, az Apátúr-házba került. Ott nyílt meg 1949 decemberében az első állandó régészeti kiállítás. Az épületet 1949-től 1960-ig újítták fel és alakították át a múzeumi igényeknek megfelelően. Hamarosan megnyílt az állandó kiállítás, valamint néprajzos, régész és természettudományi muzeológus is érkezett a gyűjtemények pontos felmérésére és katalogizálására. Az így egyesített gyűjtemény kezdetben Győri Múzeum néven működött, majd 1960-ban vette fel a gyermekkorában Győrött élt kiváló néprajzi és természetrajzi gyűjtő, Xántus János nevét, és az 1963. évi 9. számú rendelet alapján megyei múzeumként működött. 2012-ig a Győr-Moson-Sopron Megyei Múzeumok Igazgatóságának központja volt.

A Xántus János Megyei Múzeum mellett 1994 októberében nyitotta meg kapuit a Magyar Ispitában a Városi Művészeti Múzeum, melynek egy részét a korábban a Xántus János Múzeumhoz tartozó gyűjtemények (a Borsos Miklós Állandó Kiállítás, a Kovács Margit Állandó Kiállítás, a Napóleon-házban működő Képtár) adták. Másik részét – a város jelentős áldozatvállalásával – az újonnan kapott, vagy vásárolt gyűjtemények és épületek, kiállítóhelyek tették ki, így 1995-től a Váczy Péter-gyűjtemény a Magyar Ispitában, vagy 2005-től a Radnai-gyűjtemény az Esterházy-palotában.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

A Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum célja Győr Megyei Jogú Város, továbbá Győr-Moson-Sopron vármegye szellemi és tárgyi kulturális örökségének felkutatása, védelme, megőrzése és – a helyi közösségekkel együttműködve – annak bemutatása. A Múzeumban hat muzeológiai szakág van, amelyekhez gyűjtemények is kapcsolódnak: helytörténeti gyűjtemény, iparművészeti gyűjtemény, irodalomtörténeti gyűjtemény (Madách-gyűjtemény), képzőművészeti gyűjtemény, néprajzi gyűjtemény és régészeti gyűjtemény. Az Intézménynek fontos feladata a gyűjtemények gyarapítása, hiszen így őrizhető meg a város és a vármegye értékeit, kulturális örökségét. A Múzeumnak mintegy 230 ezer egyedileg leltározott műtárgya van, melyek között olyan kiemelkedő tárgycsoportok vannak, mint a helytörténeti gyűjtemény céhes anyaga (céhládák, céhzászlók, pecsétnyomók, remekek, céhprivilegiumok, egyéb dokumentumok). A képzőművészeti gyűjteményből Radnai Béla kollekciója, aki a 20. század eleji kiváló magyar festők, grafikusok, szobrászok alkotásait gyűjtötte. Itt lehet megemlíteni Patkó Imre műgyűjteményét is, melyben olyan festmények vannak, mint Kondor Béla Darázskirály vagy Kassák Lajos Barna este című képe. Emellett jelentősek az iparművészeti gyűjtemény kályhái, vagy a Cziráky grófok dénesfai kastélyából származó műtárgyak (festmények, ezüst és porcelán asztali szervizek stb.) is. A Múzeum ezeket a kincseket tárja a nagyközönség elé kiállítások, vagy tudományos feldolgozások formájában, törekedve a nemzeti és helyi kulturális örökség sokszínű és innovatív hasznosítására. Miközben tevékenységeivel támogatja a köznevelési célok elérését, a turizmus helyi fejlesztését, segíti és szervezi az itt élők egész életen át tartó tanulását, művelődését és identitásának erősítését.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

romer.hu

<https://www.facebook.com/RomerMuzeum>

<https://www.instagram.com/romermuzeum/>

<https://www.youtube.com/watch?v=qh4oaK1auEI>

<https://www.youtube.com/watch?v=8uDVI9BGZPY>

Almási Tibor – Szabó Péter – Perger Gyula: A harmadik aranyvonat győri kincsei, Xántus János Múzeum, Győr, 2005.

Válogatás a javából, A 150 éves Győri Xántus János Megyei Múzeum Gyűjteményei, szerk.: Székely Zoltán, Győr-Moson-Sopron Megyei Múzeumok Igazgatósága, Győr, 2009.

A Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum, in: Az én városom, szerk. Takács Miklós – Bihari Zoltán: Xante Librarium Kft., Győr, 2022, 44–59.

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: romer.hu

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Cserépkályha-történeti Kiállítás – Fruhmann-ház (9022 Győr, Kiss János u. 29.)

Kovács Margit Állandó Kiállítás – Kreszta-ház (9022 Győr, Apáca u. 1.)

Várkazamata – Kőtár (9022 Győr, Bécsi kapu tér 22.)

Váczy Péter Gyűjtemény – Magyar Ispita (9022 Győr, Nefelejcsköz 3.)

Patkó Imre Gyűjtemény – Vastuskós-ház (9021 Győr, Széchenyi tér 4.)

Borsos Miklós Állandó Kiállítás – Püspöki udvarbíróház (9022 Győr, Apor Vilmos püspök tere 2.)

Radnai-gyűjtemény Állandó Kiállítás – Esterházy-palota (9021 Győr, Király u. 17.)

Kondor Béla: Darázskirály, 1964

A mészáros céh ládája, 1640

Madách Imre: Lantvirágok első kiadása, 1840

Övveret, VIII. század

Sótartó, 1851